Gemeente Midden-Delfland
Anna van Raesfeltstraat 37, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden
T (015) 380 41 11, F (015) 380 99 92
E gemeente@middendelfland.nl, I www.middendelfland.nl

Datum	29 augustus 2024
Nummer	2024-09-08
Datum commissievergadering	10 september 2024
Datum raadsvergadering	24 september 2024

Oplegger

Zaaknummer	654194
Onderwerp	Aanbieden Toekomstvisie Midden-Delfland 2050
Portefeuillehouder	A.F. de Leede (coördinerend portefeuillehouder)
Uiterste behandeldatum (met toelichting)	--
Eerdere besluitvorming	4 juli 2023, agendapunt 7
Samenvatting voorstel	In de zomer van 2023 is gestart met het proces voor de Toekomstvisie 2050. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties hebben een belangrijke bijdrage geleverd over hun wensen en ideeën tijdens bijeenkomsten, gesprekken en enquêtes. Dit proces is mede begeleid door een groep externe ambassadeurs van 20 mensen. De Midden-Delflanders hebben in hun visie op 2050 als kernpunten voor het streefbeeld benoemd: Groen bouwen, Voor elkaar zorgen doen we samen, Samen werken en ontmoeten, Boeren coöperaties beheren het landschap en Verantwoordelijkheid bij de samenleving. Dit streefbeeld is uitgewerkt in vijf ambities: 1. Midden-Delfland heeft levendige dorpen waar je je jong kunt voelen en oud kan worden; 2. In 2050 zijn natuur en landbouw verweven. Boer en burger werken daarin samen. 3. De gemeente faciliteert en stimuleert met succes initiatieven uit de samenleving; 4. Het landschap en de dorpen hebben een eigen identiteit en zijn beleefbaar en aantrekkelijk; 5. De dorpen en het landschap zijn verbonden met elkaar en met de omliggende gemeenten. De gemeenteraad wordt gevraagd een standpunt in te nemen over de uitvoering van de Toekomstvisie 2050.
Beslispunten	De gemeenteraad besluit dat de Toekomstvisie 2050, als product van de gemeenschap, als richtinggevend document dient voor de verdere ontwikkeling van beleid en initiatieven in de gemeente, waaronder de dorpsvisies en de Omgevingsvisie 2.0.
Bijlage(n)	1. Toekomstvisie 2050 2. Infographic/publieksversie Toekomstvisie 2050 3. Link naar Bestuurlijke conferentie Midden-Delfland 2050
Advies commissie	De commissie geleidt het als bespreekpunt door naar de raad. Vooral de wijze van het inzichtelijk maken van de visie in toekomstige (beleids)voorstellen is een punt van discussie (CDA en D66).

Raadsbesluit	o Akkoord / o Niet akkoord	
	Opmerking:	
	Datum van besluit gemeenteraad: 24 september 2024	
	A. de Vos griffier	F.I. Noordermeer – van Slageren voorzitter

Inleiding

Bij de start van het proces voor de Toekomstvisie 2050 is als doel van het visietraject benoemd het hebben van een hernieuwd handelingsperspectief voor de gemeente. De visie dient gebaseerd te zijn op een nauwe betrokkenheid van inwoners, met daarbij aandacht voor de regionale bestuurlijke positionering van de gemeente. De ambitie is dat een blijvende betrokkenheid van inwoners kan ontstaan bij het meewerken en monitoren van concrete ambities die zouden voortvloeien uit het visiedocument voor 2050. In bijgevoegde 'Toekomstvisie Midden-Delfland 2050' zijn het streefbeeld en de ambities van de Midden-Delflander verwoord. Aan de ambities is een concretisering toegevoegd door de betekenis van de ambities te verwoorden naar de inspanningen die de gemeenschappen en gemeente kunnen verrichten.

Het streefbeeld is opgebouwd vanuit een aantal scenario's. Vanuit de inbreng van de Midden-Delflanders zijn vijf gezamenlijke thema's benoemd. In de visie zijn deze vijf thema's verder inhoudelijk uitgewerkt:

1. Groen bouwen
2. Voor elkaar zorgen doen we samen
3. Samen werken en ontmoeten
4. Boeren en coöperaties beheren het landschap
5. Verantwoordelijkheid bij de samenleving

De betekenis van deze vijf thema's zijn uitgewerkt naar vijf met ambities die met elkaar in samenhang dienen te worden gerealiseerd. De betekenis voor de gemeenschappen van Midden-Delfland en de onderlinge inspanning van de Midden-Delflanders en de gemeente zijn daar aan toegevoegd:

1. **Midden-Delfland heeft levendige dorpen waar je je jong kunt voelen en oud kan worden**
   - **a.** De Midden-Delflander zet zich in voor de gemeenschap, door bij te dragen aan het sociale leven en verenigingsleven als actief lid en/of vrijwilliger. De gemeente versterkt dit met een actief vrijwilligersbeleid en financiële ondersteuning.
   - **b.** De Midden-Delflander zet zich in voor het behoud van voorzieningen. Men doet dus eerder een boodschap bij de buurtwinkel dan buiten de gemeente. De gemeente ondersteunt dit.
   - **c.** Midden-Delfland bouwt duurzaam en klimaatadaptief. De gemeente streeft naar prettig wonen voor iedereen door het bouwen van appartementen, vervangende nieuwbouw in verouderde woonwijken met kleinere woningen en beperkte hoogbouw.

2. **In 2050 zijn natuur en landbouw verweven. Boer en burger werken daarin samen**
   - **a.** De Midden-Delflandse agrariërs onderscheiden zich met natuurinclusieve- en kringlooplandbouw. De gemeente ondersteunt agrariërs met het opzetten van een duurzaam, toekomstbestendig verdienmodel. De gemeente ondersteunt initiatieven voor lokale voedselproductie en de verspreiding van streekproducten.
   - **b.** De Midden-Delflander werkt aan de ontwikkeling van een natuurcoöperatie voor het behoud en versterken van het landschap. De gemeente ondersteunt, financiert en begeleidt de initiatieven die zorgen dat door vrijwilligers de natuur en biodiversiteit versterkt worden, zoals natuurcoöperaties.
   - **c.** De Midden-Delflandse boeren en inwoners (ook van omliggende steden) leren elkaar kennen en werken samen, en vergroten daarmee de bekendheid van het landschap en de voedselproductie.

3. **De gemeente faciliteert en stimuleert met succes initiatieven vanuit de samenleving**
   - **a.** Midden-Delflanders nemen nog meer verantwoordelijkheid voor hun eigen sociale woon- en leefomgeving. De gemeente stimuleert deze ontwikkeling.
   - **b.** Midden-Delflanders komen met ideeën voor activiteiten en initiatieven. Zij voeren deze ook uit, met ondersteuning van de gemeente.
   - **c.** De gemeente is bereikbaar en benaderbaar voor lokale initiatieven. De gemeente koestert bestaande verenigingen en belangengroepen, en helpt hen bij het uitvoeren van initiatieven.

4. **Het landschap en de dorpen hebben een eigen identiteit en zijn beleefbaar en aantrekkelijk**
    - **a.** Midden-Delflanders, boeren, maatschappelijke organisaties en overheden werken samen aan het ontwikkelen van het Bijzonder Provinciaal Landschap van Midden-Delfland. Zij werken gezamenlijk aan nieuwe vormen van beheer, beloning voor groene diensten, vrije tijdseconomie en het versterken van de biodiversiteit.
    - **b.** Overheden, maatschappelijke organisaties, boeren en ondernemers maken het landschap beleefbaar. Bijvoorbeeld met het aanleggen van recreatieve wandel- en fietspaden, activiteiten en horeca in het landschap en de dorpen.
    - **c.** Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties behouden de identiteit van de verschillende dorpen. Verschillen worden omarmd en versterken de sociale cohesie binnen de dorpen. Lokale initiatieven om de sociale gemeenschap te versterken worden ondersteund door de gemeente.

5. **De dorpen en het landschap zijn verbonden met elkaar en met de omliggende gemeenten**
    - **a.** Midden-Delflanders maken minder gebruik van de auto. De gemeente stimuleert met positieve maatregelen vermindering van het autogebruik.
    - **b.** De gemeente zet zich in om de mobiliteit van de Midden-Delflander te verbeteren met fiets- en voetpaden en het in stand houden van de openbaar vervoerverbindingen. De Midden-Delflander draagt hieraan bij door middel van aanvullende vervoersvoorzieningen.
    - **c.** De gemeente werkt samen met omliggende gemeenten om het groen en het water in het aangrenzende landschap met elkaar te verbinden. Ook zorgt de gemeente samen met omliggende gemeenten voor recreatieve verbindingen met het Midden-Delflandse landschap. Midden-Delflanders en maatschappelijke organisaties zetten zich in voor beheer en onderhoud van groen in de grensgebieden.

Beoogd maatschappelijk effect

Belangrijkste doelstelling van een toekomstvisie is het hebben van een richting gevend concreet handelingsperspectief bij toekomstige besluitvorming. Een heldere visie ondersteunt door duidelijke verwachtingen een lange termijnplanning van het gemeentelijk beleid en de samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties Met het werken vanuit een gedragen toekomstvisie kunnen meerdere doelen bereikt worden. Op hoofdlijnen zijn deze als volgt samen te vatten:

1. Verbeteren van de kwaliteit van de democratische besluitvorming door betrokkenheid inwoners en verschillende meningen al vroegtijdig zijn ingebracht;
2. Meer draagvlak doordat vanuit kennis en behoeften van de gemeenschappen met inwoners wordt samengewerkt;
3. Versterken sociale cohesie als door Midden-Delflanders met elkaar en de gemeente samenwerken aan gezamenlijke doelstellingen;
4. Sneller en flexibeler kunnen reageren op veranderende maatschappelijke omstandigheden en vraagstukken.

Argumenten

1.1 Toekomstvisie Midden-Delfland 2050 is realistisch en van de Midden-Delflander

De visie van Midden-Delflanders op de toekomst sluit op inhoudelijke onderwerpen aan op de identiteit en waarden waar we als Cittaslow Midden-Delfland voor staan. Duurzaamheid, sociale cohesie en het landschap bepalen in de huidige situatie de identiteit van Midden-Delfland. De toekomstvisie geeft weer een nadere invulling en uitwerking van die identiteit en waarden. Wij beschouwen de Toekomstvisie Midden-Delfland 2050 als een realistisch document op de schaal van de gemeente en gemeenschappen van Midden-Delfland.

Kanttekeningen

2.1 Ambitie van de Midden-Delfland geeft uitdaging en inspiratie

Het eindproduct dat is vastgelegd in de toekomstvisie is inspirerend. De ambities benoemen de uitdagingen waar we als gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties samen voor staan. De ambities beschrijven de ideale situatie voor 2050. Het streven naar deze ideale situatie vraagt een langdurige inzet. Het verwerken van die ambities in huidig beleid en toekomstige plannen biedt geen garantie dat alle ambities gerealiseerd kunnen worden. Het is immers onbekend welke ontwikkelingen zich de komende 25 jaar voordoen en op welke wijze dat zijn weerslag vindt in de realisatie. Belangrijke factoren van invloed zijn mondiale geopolitieke situatie, keuzes van huidige en toekomstige regeringen, o.a. ten aanzien van de gemeentelijke financiën. Met inachtname van deze kanttekening zijn wij van mening dat we met elkaar aan de realisatie van deze ambities kunnen werken.

Financiën

Aan dit voorstel zijn op dit moment geen directe kosten verbonden. Uitgangspunt is om het streefbeeld en de ambities na het raadsbesluit verder uit te verwerken in de P&C-cyclus. Financiële keuzes kunnen binnen die kaders gemaakt worden. Gelet op de voorkeuren van inwoners leiden de ambities niet direct tot een radicale wijziging van het huidige beleid en is dit voor de meeste beleidsvelden een inhoudelijke aanpassing van de huidige werkwijze.
Voor incidentele externe ondersteuning kan wel sprake zijn van een financiële invloed. Hierbij dient gedacht te worden aan het opstellen van dorpenvisies, een daarop gebaseerde Omgevingsvisie, begeleiding en budget van concrete initiatieven uit de samenleving en de implementatie van overheids- en inwonersparticipatie. Voor het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit van het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland blijft de situatie ongewijzigd en moet vooral aandacht besteed worden aan een structurele financiering van het landschap en ondersteuning van de agrarische sector voor hun maatschappelijke bijdrage vanuit de kringlooplandbouw bij het beheer en onderhoud van het landschap.

Communicatie en participatie

Bij het tot stand komen van de Toekomstvisie 2050 is van verschillende participatie-instrumenten gebruik gemaakt. Een beschrijving hiervan is opgenomen in de bijlagen bij de Toekomstvisie 2050. Het hele proces is begeleid door een ambassadeursgroep van inwoners en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. Aan hen is gevraagd om een reflectie te geven op het proces en de uitkomst daarvan in de visie. De reacties die zijn ontvangen zijn opgenomen in bijlage 2 bij de Toekomstvisie 2050.

Op 5 april 2024 is een bestuurlijke conferentie gehouden. Deze kunt u terug kijken via deze link Bestuurlijke conferentie Midden-Delfland 2050

Op 5 september vindt een raadsinformatieavond plaats over de Toekomstvisie Midden-Delfland 2050. Drie kunstenaars openen de presentatie met een voorstelling waarin zij het met een gezamenlijk kunstwerk het verhaal van Midden-Delfland vertellen. Daarna volgt een toelichting vanuit het externe bureau dat het proces van de Toekomstvisie 2050 heeft begeleid. Uitnodiging staat op de gemeentelijke website raadsinformatieavond presentatie Toekomstvisie Midden-Delfland 2050. De ambassadeurs zijn voor deze avond ook uitgenodigd. Tevens wordt de uitnodiging met een publieksversie (infographic) van de toekomstvisie gepubliceerd in het Nieuwsblad Midden-Delfland.

Vervolgstappen

Na besluitvorming door de gemeenteraad, in de situatie dat de gemeenteraad de visie omarmt, deze hanteren als hernieuwd handelingsperspectief op alle beleidsterreinen en bij onze regionale bestuurlijke positionering. Realisatie van het streefbeeld en de ambities van de Midden-Delflander wordt daarbij meer met hen gedaan door het vernieuwen van het beleid van de overheids- en inwonerparticipatie. Wij streven er naar u in de raadscyclus van oktober 2024 een proces- en budgetvoorstel voor het vernieuwen van dat beleid aan te bieden.

Reactie college op commissiebehandeling

Met het vaststellen van de Toekomstvisie Midden-Delfland 2050 door de gemeenteraad krijgt ons college de opdracht te starten met het realiseren van het streefbeeld van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Een opdracht die de komende 25 jaar meer invulling krijgt, waarbij de toekomstvisie een handelingsperspectief en richtinggevend document voor beleid is. Bij het toewerken naar de ambities richting 2050 is de visie voor ons het bestuurlijk kompas om positieve besluiten te nemen die de visie ondersteunen en maatregelen die realisatie belemmeren af te wijzen of af te vlakken naar neutraal. Hierbij hebben wij de volgende voornemens toegespitst op enkele rode draden uit de toekomstvisie:

- Versterken overheids- en inwonersparticipatie. Dit start met bijeenkomsten met raad- en commissieleden (zie proces in raadsinformatiebrief A24048 van 3 juli 2024) om de actuele voorwaarden voor beide vormen van participatie te inventariseren en deze daarna uit te werken in een participatieverordening met onderliggend beleid;
- Opstellen van dorpsvisies voor Den Hoorn, Maasland en Schipluiden. Daarbij wordt per dorp vanuit de eigen identiteit invulling gegeven aan de mogelijke toekomstige ruimtelijke keuzes ten aanzien van wonen, klimaatopgaven, etc. en vanuit demografische ontwikkelingen gekoppeld aan (maatschappelijke) voorzieningen en economische ontwikkelingen. De dorpsvisies en de visie op het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland vormen gezamenlijk de bouwstenen voor de Omgevingsvisie 2.0;
- Een regionale bestuurlijke positionering vanuit de maatschappelijk toegevoegde waarde van het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland voor de stedelijke omgeving in combinatie met het nemen van onze regionale verantwoordelijkheid op andere beleidsterreinen. Voor het landschap is de basis de samenwerking binnen de landschapstafel Bijzonder Provinciaal Midden-Delfland, waarbij op uitvoeringsniveau de Toekomstvisie Midden-Delfland 2050 onze bestuurlijke insteek is bij o.a. het uitvoeringsprogramma en propositie inpassing spoorverdubbeling
- Het organiseren van een bijeenkomst met de ambassadeurs om hen te bedanken voor hun inbreng en ondersteuning. Daarbij met hen te bespreken welke mogelijkheden zij zien om de realisatie actueel te houden en te borgen. Daarbij bespreken we dan ook welke rol zij zich voor zichzelf persoonlijk zien, de mogelijkheden om andere personen en organisaties te betrekken en de wijze hoe de betrokkenheid vanuit de Midden-Delflandse samenleving vast te houden. Deze betrokkenheid sluit ook aan op de versterking van de overheids- en inwonersparticipatie in onze gemeente;
- De vijf ambities uit de Toekomstvisie Midden-Delfland 2050 en daaraan gekoppelde betekenis voor de gemeenschap en gemeente structureel opnemen in de beleidsbegroting 2026;
- Nadrukkelijke aandacht besteden in de ambtelijke organisatie over de ambities en hierbij ook sturend werken aan houding gedrag en daarbij werkend vanuit de visie Cittaslow (VITA Verbinding, Identiteit, Toekomstbestendigheid en Ambitie) en op individueel niveau vanuit het dienstverleningsprogramma. Dit laatste is vooral gericht op ondersteuning van fijnschalige initiatieven vanuit de samenleving.